

Eikenhof: een dubbele bollenvilla aan de Sixlaan en haar bewoners (1)

Een eeuw plus dertien jaar geleden verrees aan de lommerrijke Sixlaan villa Eikenhof, in opdracht van twee zwagers die in de bollenshandel zaten. De reeks achtereenvolgende bewoners van de twee-onder-een-kapwoning vormt een afspiegeling van een karakteristiek stuk Hillegomse geschiedenis.

Villa Eikenhof in 2014 (foto: Peter van Doorne)

In 1908 betrokken twee stafleden van de Hillegomse bollensfirma Van Waveren het in hun opdracht gebouwde dubbel woonhuis aan de Sixlaan (9-11). Wout Philippo en Kees de Wreede waren collega's, maar ook zwagers. Tot midden jaren '50 bleef het tweelingpand (in 1950 vernummerd tot 21-23) in handen van de beide families. Tot 1977, resp. 1988 waren de achtereenvolgende eigenaren van beide huizen verbonden met het bollenvak. In het linker pand (van de straat af gezien) vestigde zich toen een nieuw familieverband, terwijl het rechterpand gemiddeld eens per vijf jaar van bewoners wisselde. De eigenaar-bewoners zijn dan niet meer werkzaam in de agrarische sector maar in de dienstensector. Opvallend is de protestants-christelijke, vooral gereformeerde geloofsrichting van de meeste bewoners, althans tot voor kort. Ondanks naoorlogse ingrepen zijn de oorspronkelijke stijl en aanblik van Eikenhof nog duidelijk herkenbaar. Terecht is Eikenhof een gemeentelijk monument.

Beschrijving

Het monumenteninventarisatieproject Zuid-Holland gaf in 1988 Eikenhof een positieve waardering. Het betreft een villa in chaletstijl, met vooruitspringende delen van de gevel aan weerszijden van de gezamenlijke dubbele entree. Aan de linkerzijde van 21 is er een afgeschuinde erker met houten balkon. Bij nr. 23 zien we een grote erker aan de voorzijde met gemetselde balustrade. Boven de vensters is een rollaag met rode en gele baksteen. Daarboven zijn er bogen in lichtrode baksteen. Nr. 21 heeft schuifvensters met roede-verdeling en glas-in-lood. De topgevels zijn wit gepleisterd. De tuin bevindt zich in een parkachtige omgeving. De motivatie voor toekenning van de monumentenstatus luidt: "Markante gave villa met een zeer karakteristieke bouw-massa, in belangrijke mate bepalend voor het samenhangende beeld van het begin van de Sixlaan".

De voorgevel van de dubbele villa Eikenhof (foto: Adinda Slingerland-Telkamp)

Opdrachtgevers

Opdrachtgevers voor de bouw van de twee-onder-een-kap Eikenhof waren Wouter Albertus (Wout) Philippo en Cornelis (Kees) de Wreede. Beiden waren geboren in 1876, beiden waren op het kantoor van Van Waveren-Leeuwenstein begonnen, hadden zich bekwaamd als handelsreiziger-exporteur en klonnen op tot directeur van de N.V. Hillegomse Bloembollenkwekerij en Handel v/h M. van Waveren & Zonen, tot hun ontslag op gevorderde leeftijd en op eigen verzoek in maart 1942.

Ontwerp voor de dubbele villa Eikenhof, 1907 (Bouwarchief Gemeente Hillegom)

De firma M. van Waveren en Zonen was opgericht in 1822 en exporteerde bloembollen

sinds 1841. Zij was gevestigd aan de Pastoorslaan. Meestal werd de naam Van Waveren Leeuwenstein gebruikt. Leeuwenstein was de naam van de oude boerderij die uitgroeide tot het bloembollenbedrijf. De firma in N.V.-vorm werd gesticht in 1901, met een kolossaal kapitaal van 1 miljoen gulden. Voorwaar, een bloembollengigant. De N.V. was de eerste naamloze vennootschap in het bollenvak. De firma genoot ook de reputatie de eerste te zijn waar de buitenlandse verkoop niet exclusief door de patroon of zijn familieleden werd uitgevoerd, maar waar bollenreizigers van buiten de familie werden uitgezonden.

Wout Philippo en Kees de Wreede werkten tientallen jaren samen in de top van het bedrijf. Een voorbeeld: in 1916 werd een Amerikaans filiaal gesticht: de N.V. M. van Waveren's Bulbnurseries Branch Office; directie: H. Langeler te New York, W.A. Philippo en C. de Wreede; commissarissen: J. van Waveren (Heemstede) en J.G. van Waveren Jr.

Door het huwelijk van Kees met Wouts zus Jansje in 1901 waren ze ook nog eens elkaars zwager geworden. Op 12 december 1907 kwam bij de gemeente Hillegom hun gezamenlijk verzoek binnen tot het bouwen van een dubbel woonhuis aan de Sixlaan.

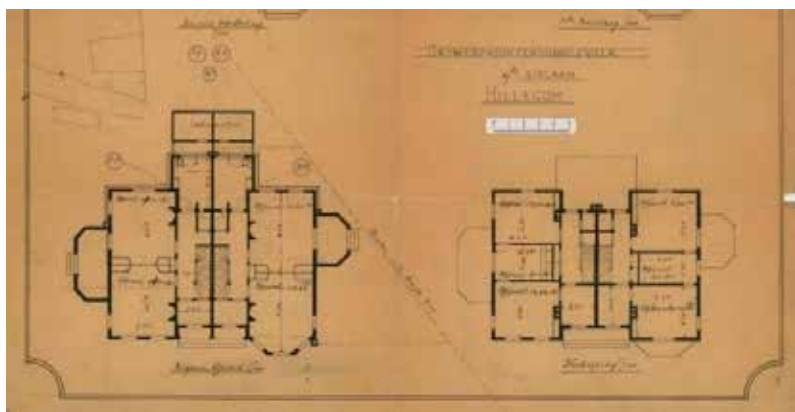
De (bollen)grond hadden de aanvragers al van hun werkgever verworven met bestemming bouwgrond. Het was een stukje van de bollentuin van de firma Meerbeek, die volledig in handen was van de Van Waverens. B & W besloten al op 14 december positief; dit advies werd door de Raad overgenomen, waarna de vergunning op 30 december werd verleend. Daarin werd de locatie aangeduid als "de hoek van de straat langs de Hoedendoos". In 1904 had de gemeenteraad besloten tot aanleg van dit plantsoen. De Hoedendoos was vernoemd naar een daar geplaatste muzikant. Hoewel er toen nog geen bestemmingsplannen bestonden, gold de boomrijke Sixlaan wel als voorkeurslocatie voor deftige villa's.

Bouwkundige

Helaas is ons de naam van de bouwkundige of architect niet rechtstreeks overgeleverd. We moeten het doen met een soort aanneemelijkheid, zo men wil een beredeneerde gok. De nog aanwezige bouwtekeningen zijn, anders dan gebruikelijk, niet gesigneerd. Het is niet onaannemelijk dat de bouwkundige verantwoordelijk voor het ontwerp van Eikenhof de gemeente-opzichter J. Breedveld is, die 13 december enkele plattegronden van het pand voor gezien tekende.

Johannis Breedveld was geboren in 1872 in de Alblasserwaard als zoon van de aannemer Marinus Breedveld (in 1915 “molensloper”) en tweede kind in een gezin van vijftien kinderen, waarvan er vier als zuigeling overleden, terwijl moeder Aaltje de Vos in 1891 bij de vijftiende in het kraambéd overleed. Toen Johannis bouwkundig opzichter was te Voorburg, werd hij in april 1906 door B & W van Hillegom aangenomen als gemeente-inspecteur. De gemeenteraad keurde zijn benoeming goed, maar het raadslid Lommerse vroeg zich wel af waarom de Hillegomse sollicitanten Verkoren en Kraaij niet op de voordracht stonden; de voorzitter stelde dat het ging om “de beste kandidaten”.

Plattegronden van Eikenhof uit 1907 (Bouwarchief Gemeente Hillegom)

In die tijd was het heel gebruikelijk dat de gemeentelijk bouwkundig inspecteur naast deze deeltijdfunctie een eigen praktijk als architect uitoefende. Dat was ook bij Breedveld het geval. Johannis trouwde nog in het jaar van zijn benoeming te Hillegom met de doopsgezinde Vrouwtje Anna de Graaf, dochter van de kantoorboekhandelaar Pieter de Graaf en Dina Machtilda Flens, die na het overlijden van haar man in 1909 de Hillegomse boekhandel voortzette. Johannis kon wel wat extra opdrachten gebruiken.

Eikenhof rond 1959 (Collectie Henk Hoekstra)

In kleinere gemeenten leidde die publiek-privé dubbelrol van de gemeentelijk bouwkundige soms tot de in onze ogen vreemde situatie dat zo'n functionaris de ene dag namens een opdrachtgever een verzoek tot bouwvergunning indiende voor een gebouw dat hij zelf had ontworpen, dat hij de volgende dag het college een positief advies gaf, waarna B & W dit min of meer per omgaande overnamen en de vergunning verleend werd. Zo bont maakte men het in Hillegom net niet, maar zou ook daar hebben kunnen gebeuren.

Aannemer

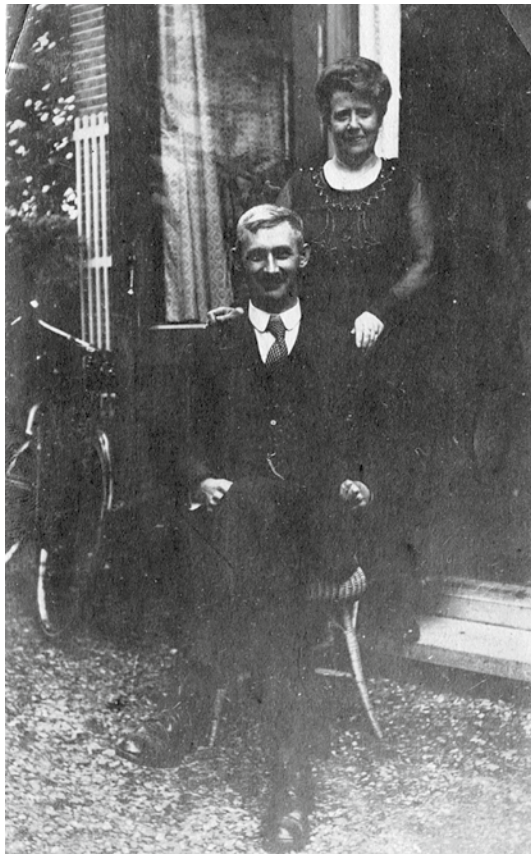
En de aannemer? Getuigen bij het huwelijk van Wouter Albertus Philippo en Catharina Douwes in 1899 waren van de kant van de bruidegom zijn 73-jarige naamgenoot en grootvader Wouter Albertus Philippo (1824-1903) en de 38-jarige Gerrit Philippo, een oom. Opa Philippo, “meester timmerman”, had op 6 maart 1900 samen met zijn zonen Pieter, timmerman, en Gerrit, timmerman, een vennootschap onder firma opgericht tot het uitoefenen van het beroep van timmerman en aannemer en de handel in houtwaren; dit onder de naam W.A. Philippo en Zonen. In de dagbladders van de jaren 1907-1908 vinden we geen aanbesteding van de latere villa Eikenhof, terwijl zo'n procedure voor luxere bouwwerken als bollenvilla's in die tijd gebruikelijk was. Dus niet alleen de architect, ook de aannemer moet ondershands gecontracteerd zijn, waarmee de firma Philippo een grote, misschien wel geheide kanshebber werd... Hoe het ook zij, de eerste steen van Eikenhof werd gelegd met de prozaïsche tekst “29 FEBRUARI 1908”. Hierina volgen we de lotgevallen van beide Eikenhof-woningen en hun bewoners afzonderlijk.

SIXLAAN 9 (sinds 1950 SIXLAAN 21)

Wout Philippo en Catharina Douwes

Mede-initiatiefnemer van Eikenhof Wout Philippo was een zoon van de Hillegomse bloembollenkweker Augustinus Philippo, die als tuinbaas werkte op de kwekerij Leeuwenstein van de firma Van Waveren. Zijn moeder was de uit Noordwijk afkomstige schoenmakersdochter Geertje Houwaart. Het Nederlands Hervormde gezin Philippo-Douwes kreeg twee dochters, in 1901 Maria Catharina en in 1904 Geertruida Augustina, vervolgens op Eikenhof in 1910 een zoon Augustinus Albert en in 1916 een tweeling Albert en Grace Alma, waarvan het meisje binnen twee jaar overleed.

Wout Philippo en Catharina Douwes (Collectie Robert Philippo)

De oudste dochter Maria Catharina trouwde met Marius Jacobus Veldhuyzen van Zanten uit Lisse. Bij de aangifte van haar geboorte (1901) op Weeresteinstraat 3 (Huize Ver-nooy bij de Remise) was Cornelis de Wreede, de latere buurman van Eikenhof, een der getuigen. Wout Philippo en Kees de Wreede waren toen allebei al "handelsreiziger" bij Van Waveren.

Zicht vanaf de gereformeerde kerk op de omgeving van Eikenhof, voor 1980 (Collectie Henk Hoekstra)

Gerrit Veldhuyzen van Zanten en Fie Boot
In 1927 verliet het echtpaar Philippo-Douwes hun deel van Eikenhof. Ze verhuisden met hun drie jongste kinderen naar de villa

Lockhorst aan de Rijksweg, hoek Kleine Sparrenlaan in Bennebroek, naar verluidt omdat deze woonstee (nog) chiquer was dan de Sixlaan. Huurder van Eikenhof werd Gerit Adriaan (Gerrit) Veldhuyzen van Zanten, getrouwd met Anna Sophia (Fie) Boot, in 1905 geboren te Leiderdorp als dochter van scheepsbouwmeester Philippus Boot.

Gerrit (*1896) was de oudste van de zes kinderen van Rutgerd Veldhuyzen van Zanten en Maria Muller. Op 14-jarige leeftijd ging deze telg van de bekende bollenfamilie op kostschool in Engeland. Hij zou het tot directeur schoppen van Van Zanten & Co aan de Stationsweg. Het echtpaar Van Zanten-Boot vormde op Eikenhof een gezin met vijf jongens, geboren in de periode 1932-1939: Rutger, Philip Derk, Hendrik Adriaan, Marius Johan en Albert Gerrit.

Op zakenreis in de Verenigde Staten werd Gerrit verrast door de Duitse inval in Nederland en bleef hij steken in wat zijn nieuwe vaderland zou worden. Tijdens het eerste halfjaar van 1946 was hij weer op Eikenhof, maar hij vertrok in juli weer naar Philadelphia. In december volgde Fie hem met de kinderen naar Haverford, Pennsylvania, waar het gezin definitief neerstreek. Gerrit overleed daar in 1969; Fie overleed in 2007 op 101-jarige leeftijd; ze had acht Amerikaanse kleinkinderen en elf achterkleinkinderen.

Arie Pols

Na het vertrek van de familie Veldhuyzen van Zanten trad in 1947 een nieuwe huurder aan, een dominee nog wel. De in Wissekerke in Zeeland in 1880 geboren Arie Evert Cornelis (Arie) Pols (1880-1966) was eigenlijk al emeritus (met pensioen), maar liet zich toch beroepen als predikant van de afdelingen Hillegom en Lisse van de Nederlandse Protestantenvbond (NPB), een vrijzinnig-religieus verband dat losstond van de Nederlands Hervormde Kerk.

In Hillegom hield men bijeenkomsten in het Nutsgebouw. Ds. Pols was gehuwd met Louisa Wilhelmina van Wessem, die in 1883 in Dordrecht was geboren als dochter van een broodbakker en aldaar in 1908 met Arie was gehuwd. Het echtpaar had twee volwassen dochters en twee volwassen zonen, van wie de laatste beiden op 23-jarige leeftijd overleden, in 1939 en 1947. De Hillegomse tijd was geen vetpot voor de familie: bij het vertrek naar Amsterdam in januari 1953 bleken de kamers behangen met krantenpapier en verknijpte telefoonboeken werden als toilet papier gebruikt. Pols' vrouw overleed in 1955, Pols zelf in 1966.

Frits en Co Koning en hun gezin rond 1954 (Collectie Henk Hoekstra)

Frits Koning en Co Bakkenes

In de periode 1953-1959 werd de status van Sixlaan 21 als huurhuis voortgezet. Huurders werden Frits Wouter (Frits) Koning, gehuwd met Jacoba Everdina (Co) Bakkenes. Frits Koning was in 1912 geboren als zoon van de Sassenheimse bloembollenkweker Pieter Koning en Grietje Boot, die op haar beurt dochter was van de Leiderdorpse scheepsbouwer Philippus Boot Senior. (De familie Boot kwamen we al eerder tegen bij Gerrit Veldhuyzen van Zanten, gehuwd met Fie Boot, dochter van Philippus Junior.) Grietje stierf drie dagen na de geboorte van haar zoon in het kraambed. Frits trouwde in 1938 met de in 1913 geboren Amersfoortse Co Bakkenes, dochter van Aalbertus Bakkenes, die brandstoffenhandelaar was geweest. In januari 1953 kwam het echtpaar met alle zes in Hillegom geboren kinderen op Eikenhof wonen. Roepnamen van de kinderschaar waren Greet, Gerda, Esther, Bart, Cobie en Ruth.

Henk Hoekstra haalt zijn bruid Greet Koning op bij Eikenhof 21 in 1964 (Collectie Henk Hoekstra)

Frits Koning en Co Koning-Bakkenes rond 1985 (Collectie Henk Hoekstra)

In oktober 1959 was het echtpaar in staat tot aankoop van de linkerzijde van Eikenhof van de Bennebroekse weduwnaar Wout Philippo. Dit voor de ogenschijnlijk lage som van 20.000 gulden, in die tijd een heel behoorlijk bedrag.

Frits behaalde zijn diploma aan de Tuinbouwschool in Lisse. Hij werkte bij diverse bollenbedrijven, waaronder Muller & Co (later Heemskerk) en William Dekker. In de jaren '60 was hij in Lisse in- en verkoper bij het Hollands Bloembollen Genootschap (HBG, later CNB), ofwel commissionair of makelaar in bloembollen. 's Zomers was hij dag en nacht aan het werk om met twee telefoons tegelijk kopers en verkopers van bollen bij elkaar te brengen. De naderende AOW was voor Frits aanleiding om in augustus 1977 met zijn vrouw Hillegom te verruilen voor Otterlo op de Veluwe.

Henk Hoekstra en Greet Koning

In oktober 1976 werd Sixlaan 21 verkocht aan de bedrijfseconoom Geert Hendrik (Henk) Hoekstra, gehuwd met Margaretha Gerritha (Greet) Koning, in 1939 geboren als oudste kind van Frits Koning en Co Bakkenes. Na zijn verliefdheid op de oudste dochter des huizes was Henk Hoekstra ook verliefd geworden op het huis van zijn schoonvader, in zijn ogen een "kasteel". Het echtpaar betrok het huis in augustus 1977 met hun twee kinderen: Carina Jacoba (Karin), geboren in 1966 in Haarlem, en Willem Anne, geboren in 1968 in Enschedé.

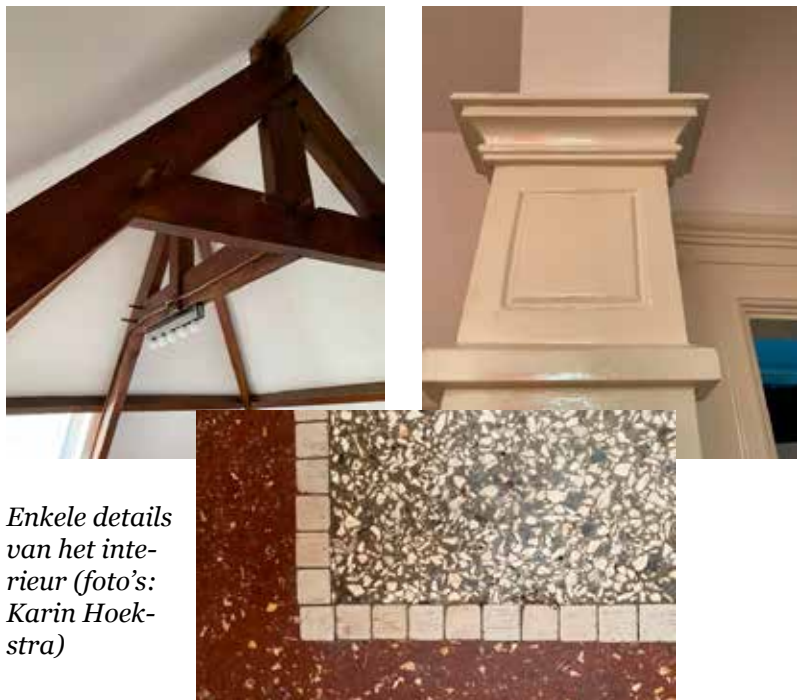

Henk was geboren in 1939 in Elst in de Betuwe, waar zijn vader veldwachter was. In 1947 vertrok het gezin naar Doetinchem, waar Hoekstra sr. rechercheur was en Henk het lyceum bezocht, waarna hij economie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam ging studeren. In 1957 was adjudant Hoekstra met zijn gezin in Hillegom komen te wonen, waar hij groepscommandant van de Rijkspolitie werd.

twaaalf jaar wethouder (1986-1998). Bovendien was hij voorzitter van de gereformeerde, later samenwerkende hervormd-gereformeerde kerkenraden en van zorgorganisatie HOZO. Na bijna een kwart eeuw Eikenhof en met hun beider AOW in het vooruitzicht lieten Greet en Henk hun oog vallen op een bungalow elders in Hillegom.

Villa Eikenhof

(foto: Adinda Slingerland-Telkamp)

Enkele details van het interieur (foto's: Karin Hoekstra)

Douwe Wijbenga, Karin Hoekstra, Greet Hoekstra-Koning en Henk Hoekstra (foto: Patrick ten Velde)

De gereformeerde Hoekstra's en Konings kerkten aan de Stationsweg, schuin tegenover Eikenhof. Henk en Greet leerden elkaar bij het kerkelijk jeugdwerk kennen. In 1964 trouwden ze en in 1971, toen Henk bij de gemeente Amsterdam was komen te werken, gingen ze vanuit Enschedé wonen in Elsbroek. Henk stortte zich op de Hillegomse gemeentepolitiek, was raadslid (1974-1979) voor de Combinatie Christelijke Partijen en

Karin Hoekstra en Douwe Wijbenga

Met de komst van de volgende eigenaar-bewoners werd een familiepatroon definitief gevestigd. Dochter Karin Hoekstra kocht en betrok met haar man Douwe Simon (Douwe) Wijbenga Eikenhof 21 in 2001. De in 1993 getrouwde Karin en Douwe hadden elkaar aan de Vrije Universiteit in Amsterdam leren kennen, waar zij beiden bewegingswetenschappen studeerden (zij richting gezondheidkunde, hij richting psychologie). Zo arriveerden ze met hun in 2000 geboren zoon Wytse in 2001 vanuit Amsterdam op wat voor Karin zeer vertrouwde grond was. Daar werd in 2002 hun dochter Githa geboren. Douwe is verbonden aan het adviesbureau Leeuwendaal (o.a. personeelswerving). Karin werkte bij Zorg & Zekerheid in Leiden, vervolgens bij Nieuw Unicum en Achmea. Net als haar vader werd zij politiek actief, wat uitmondde in het lidmaatschap van de gemeenteraad, fractievoorzitter van het CDA (2014) en een voltijds wethouderschap.

In het tweede deel bespreken we de eigenaar-bewoners van het rechter gedeelte van Eikenhof.